

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า	
กิตติกรรมประกาศ	ก	
บทคัดย่อ	ข	
ABSTRACT	ง	
สารบัญ	ฉ	
สารบัญตาราง	ช	
สารบัญภาพ	ฎ	
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
	1.3 ขอบเขตการวิจัย	3
	1.4 ทฤษฎี สมมุติฐาน (ถ้ามี) และกรอบแนวความคิดของ โครงการวิจัย	3
	1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2	ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	2.1 แม่น้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	6
	2.2 ระบบการจำแนกปลาในปัจจุบัน	8
	2.3 การจำแนกกลุ่มปลาปักเป้าในประเทศไทย.....	31
	2.4 การศึกษาโครโมโซม	33
	2.5 การศึกษาระดับโมเลกุล	38
	2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	49
	3.1 ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล	49
	3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
	3.3 เครื่องมือในการวิจัย	49
	3.4 ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย	49

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4	ผลการศึกษา 58
	4.1 ความหลากหลายชนิดของปลาปักเป้า และการศึกษาพันธุศาสตร์เซลล์.. 58
	4.2 ผลการสกัดดีเอ็นเอจากเนื้อเยื่อปลาปักเป้า..... 79
	4.3 การสร้างเครื่องหมายดีเอ็นเอแบบบาร์โค้ดของปลาปักเป้า 80
	4.4 การสร้างการสร้ากลายพิมพ์ดีเอ็นเอเพื่อตรวจสอบความแตกต่าง ทางพันธุกรรมของปลาปักเป้าที่พบในแม่น้ำสายหลักในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 3 สาย คือ แม่น้ำโขง แม่น้ำชี และ แม่น้ำมูล 81
บทที่ 5	สรุป และวิจารณ์ผลการวิจัย 92
	5.1 สรุปผลการวิจัย 92
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย 97
	5.3 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป..... 100
บรรณานุกรม	 101
ภาคผนวก ก.	การเตรียมสารเคมี 107
ประวัตินักวิจัย	 114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 2.1	ความแตกต่างระหว่างปลากระดูกอ่อนและปลากระดูกแข็ง	12
ตารางที่ 2.2	รายงานการศึกษาพันธุศาสตร์เซลล์ของปลาในวงศ์ปลาปักเป้า (family Tetraodontidae)	43
ตารางที่ 3.1	ส่วนประกอบของสารละลายที่ใช้ในปฏิกิริยาลูกโซ่พอลิเมอเรส เพื่อสร้างเครื่องหมายดีเอ็นเอแบบบาร์โค้ด	54
ตารางที่ 3.2	ลำดับนิวคลีโอไทด์ของไพรเมอร์ 10 ชนิด ที่ใช้การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของปลาด้วยเทคนิค RAPD	56
ตารางที่ 3.3	ส่วนประกอบของสารละลายที่ใช้ในปฏิกิริยาลูกโซ่พอลิเมอเรส ด้วยวิธีการ RAPD	56
ตารางที่ 4.1	ความหลากหลายชนิดของปลาปักเป้าที่ศึกษา	58
ตารางที่ 4.2	พันธุศาสตร์เซลล์ของปลาวงศ์ปลาปักเป้า 5 ชนิด ในประเทศไทย (NF = fundamental number; $2n$ = diploid number; m = metacentric chromosome; sm = submetacentric chromosome; a = acrocentric chromosome และ t = telocentric chromosome)	61
ตารางที่ 4.3	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 260 นาโนเมตร และ 280 นาโนเมตร ของ ดีเอ็นเอจากเนื้อเยื่อปลาปักเป้า	79
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนชิ้นส่วนดีเอ็นเอที่สามารถเพิ่มปริมาณได้ จากไพรเมอร์ RAPD ทั้ง 10 ชนิด	81
ตารางที่ 5.1	ตัวอย่างปลาปักเป้าที่พบในแหล่งน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ประเทศไทย	92
ตารางที่ 5.2	ระยะห่างระหว่างพันธุกรรมของปลาปักเป้าทั้ง 3 ชนิด ที่นำมาสร้าง ลายพิมพ์ดีเอ็นเอด้วยวิธี RAPD-PCR	95

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
ภาพที่ 2.1	แม่น้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7
ภาพที่ 2.2	แสดงกลุ่มปลาที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน	12
ภาพที่ 2.3	ลักษณะภายนอกของปลากระดูกอ่อน	13
ภาพที่ 4.1	ปลาปักเป้าที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปลาปักเป้าน้ำดำ (ก.) ปลาปักเป้าควาย (ข.) ปลาปักเป้าทองตาข่าย (ค.) ปลาปักเป้าเขียว (ง.) และปลาปักเป้าเขียวจุด (จ.)	59
ภาพที่ 4.2	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าน้ำดำ (<i>Tetraodon cochinchinensis</i>) เพศผู้ มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	63
ภาพที่ 4.3	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าน้ำดำ (<i>Tetraodon cochinchinensis</i>) เพศเมีย มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	64
ภาพที่ 4.4	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าน้ำดำ (<i>Tetraodon cochinchinensis</i>) เพศผู้ มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมแถบสีแบบนอร์ลูกศรชี้แสดงตำแหน่งนอร์ (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	65
ภาพที่ 4.5	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าน้ำดำ (<i>Tetraodon cochinchinensis</i>) เพศเมีย มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมแถบสีแบบนอร์ลูกศรชี้แสดงตำแหน่งนอร์ (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	66
ภาพที่ 4.6	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าควาย (<i>Tetraodon suvattii</i>) เพศผู้มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	67

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
ภาพที่ 4.7	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าควาย (<i>Tetraodon suvattii</i>) เพศเมีย มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	68
ภาพที่ 4.8	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าควาย (<i>Tetraodon suvattii</i>) เพศผู้มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบนอร์ (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	69
ภาพที่ 4.9	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าควาย (<i>Tetraodon suvattii</i>) เพศเมีย มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบนอร์ (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	70
ภาพที่ 4.10	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าห้องตาข่าย (<i>Tetraodon palembangensis</i>) เพศผู้ มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 36 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	71
ภาพที่ 4.11	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าห้องตาข่าย (<i>Tetraodon palembangensis</i>) เพศเมีย มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 36 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	72
ภาพที่ 4.12	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าห้องตาข่าย (<i>Tetraodon palembangensis</i>) เพศผู้ มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 36 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบนอร์ (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	73
ภาพที่ 4.13	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าห้องตาข่าย (<i>Tetraodon palembangensis</i>) เพศผู้ มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 36 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบนอร์ (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	74

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
ภาพที่ 4.14	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าเขียว (<i>Tetraodon fluviatilis</i>) เพศผู้ มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	75
ภาพที่ 4.15	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าเขียว (<i>Tetraodon fluviatilis</i>) เพศเมีย มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	76
ภาพที่ 4.16	เมทาเฟสโครโมโซม (ก.) และแคริโอไทป์ (ข.) ของปลาปักเป้าเขียว (<i>Tetraodon fluviatilis</i>) เพศเมีย มีจำนวนโครโมโซมดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 40 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีนอร์ (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	77
ภาพที่ 4.17	เมทาเฟสโครโมโซมและแคริโอไทป์ของปลาปักเป้าเขียวจุด (<i>Dichotomyctere nigroviridis</i>) มีจำนวนโครโมโซม ดิพลอยด์เท่ากับ (2n) 42 แท่ง ด้วยวิธีการย้อมสีแบบธรรมดา (ก. และ ค.) และการย้อมแถบสีแบบนอร์ (ข.) กรอบสี่เหลี่ยมเล็กแสดงตำแหน่งนอร์ (สเกลบาร์เท่ากับ 5 ไมโครเมตร)	78
ภาพที่ 5.1	UPGMA dendrogram from RAPD analysis of Puffer fish from three river basin in northeast of Thailand. Divide three-group population in Puffer fish	94